

РИНКОВІ ФАКТОРИ МОТИВАЦІЇ ТВОРЧОЇ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Прокопенко О.В.

Теоретично доведено і підтверджено практикою вітчизняних і закордонних підприємств те, що інноваційний розвиток є вирішальним у збільшенні конкурентоспроможності окремих підприємств і економік держав в цілому, особливо в ринкових умовах. Для його забезпечення необхідною є творча праця персоналу підприємств.

Необхідність творчої праці персоналу підприємств, що орієнтуються на інноваційний розвиток, полягає в тому, що їх працівникам доводиться часто чи постійно пристосовуватися до змін в споживчих потребах і запитах, в умовах і предметах праці, або ж самім розробляти, пропонувати та впроваджувати такі зміни. Для цього необхідним є виконання аналізу ринку, здійснення правильного вибору напрямків розвитку, відбір високоефективних технологій тощо.

Це досить складні завдання, що потребують творчого підходу. Однак, якщо на підприємстві є достатньо кадрів, зацікавлених в такого роду праці, то її результати приносять високу корисність для працівників, підвищують ефективність роботи підприємства і збільшують його інноваційний потенціал в цілому і кожному з його складових.

Таким чином, на підприємствах об'єктивно існує потреба в творчій праці персоналу. Слід зазначити, що вона змінюється в часі залежно від зміни внутрішніх і зовнішніх факторів, що її викликають. Це слід враховувати, бо відповідно до змін потреб у творчій праці персоналу повинні змінюватися сила та напрямки заходів з її мотивування.

Розглянемо, як зміни внутрішніх і зовнішніх факторів мотивують потреби в творчій праці персоналу.

Внутрішні фактори. Потреби у творчій праці персоналу залежать від поставленої мети. Вони також зростають при змушеній заміні працівників підприємства, при оновленні підприємства, при відборі напрямків розвитку ринкових можливостей підприємства, при розробці, плануванні та освоєнні випуску нових товарів або нових технологій їх виробництва.

Зовнішні фактори. На роботу підприємства впливають також зміни в мікро- і макросередовищі його функціонування. Всі вони формують потреби у творчій праці персоналу підприємства через необхідність

пристосування до змін у макросередовищі і пристосування чи зміни елементів мікросередовища, в якому функціонує підприємство.

Зокрема, сучасні темпи науково-технічного розвитку змушують пристосовуватися до умов, що змінюються, здійснюючи інноваційну діяльність, і це неможливо забезпечити без творчої праці персоналу. Аналогічно, зміна екологічного становища змушує переорієнтовувати виробництво на випуск екологічних товарів, впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, здійснювати очищення скидів та викидів від забруднюючих речовин тощо, що теж підвищує роль творчої праці. З'явлення різних соціальних прошарків серед населення, які істотно відрізняються за купівельною спроможністю і відповідно запитам, змушує значно диверсифікувати виробництво. З'явлення нових галузей в економіці передбачає перегляд напрямків вкладення коштів на предмет оптимальності їх спрямування. Часті зміни в законодавстві, притаманні нашій країні, змушують переорієнтовуватися на більш вигідні напрямки розвитку чи хоча б здійснювати своєчасний аналіз таких змін для забезпечення відповідності діяльності чинному законодавству. Наведений вище перелік змін у макросередовищі, які мотивують творчу працю персоналу, далеко не повний, його можна продовжувати.

Коротко розглянемо також такі зміни у мікросередовищі. Особливе значення мають зміни у потребах і запитах споживачів. Правильно виконаний аналіз споживчого ринку і обґрунтованість прийнятих рішень щодо зміни номенклатури, покращення якості чи інших змін є запорукою успіху на конкурентному ринку, і витрати на мотивування творчої праці у цьому напрямку окупляться. Суттєво вплинути на результуючі показники підприємства можуть також вчасно виявлені працівниками можливості більш ефективного просування товарів на ринок, винайдення ефективніших каналів збуту, знайдення більш вигідних умов фінансування та ін., тобто правильно виконаний аналіз різних елементів мікросередовища і виконання запропонованих дій.

Для забезпечення творчої праці персоналу відповідно до вимог ринку необхідними є: оцінка можливостей мотивації творчої праці; аналіз досвіду і вивчення творчої діяльності людини; організація творчого процесу; розробка алгоритмів і програм, здатних моделювати і симулювати творчий процес; практичне застосування і експертна оцінка якості творчих результатів, а також області їх використання; виявлення і освоєння нових областей творчої активності.